

Eïn Aya

Enseignement n°8 - Traité Brakhot - Chapitre 1

(ברכות ג ב): "תניא א"ר יוסי, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל, ובא אלי' זכור לטוב והמתין לי על הפתח עד שסיימתי כו', אמר לי מפני מה נכנסת לחורבה זו, אמרתי לו להתפלל, אמר לי הי' לך להתפלל בדרך, א"ל מתיירא הייתי שמא יפסיקוני כו', באותה שעה למדתי ממנו ג' דברים, שאין נכנסים לחורבה וכו', א"ל מה קול שמעת בחורבה זו, א"ל שמעתי בת קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי שהחרבתי את ביתי כו' אמר לי חייך וחיי ראשך, לא שעה זו בלבד אומרת כך, אלא בכל יום ויום ג"פ אומרת כך, ול"ע אלא בזמן שישראל נכנסים לב"כ ולבמ"ד ואומרים יהא שמי' רבא מברך, הקב"ה מנענע ראשו ואומר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך, ומה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם."

(ראיתי בע"ה לבאר ענין אגדה זו, מה תועלת היוצא מכל הסיפור הזה. ואם רק מפני החידוש הכללי שבצרת ישראל כביכול לו צר, דבר זה נודע למדי, ומבואר ג"כ בפסוקים מפורשים וא"צ אריכות. אבל בא הענין, לע"ד, לבאר תוכן ביאור צער שלמעלה, מה שלא ניתן להבין ע"פ פשוטו. ונקח לנו למשל ענין צער האמור בענין גופני, כדי שנוכל להקיש ממנו על הדברים העליונים) הנה כל דבר שמהלך כדרכו וטבעו הוא מתמיד בהנהגתו ואין בו צער, והצער לא יתכן כ"א במה שהוא מקרה יוצא חוץ לטבע, כמו הבריאות הוא המצב הטבעי של החי, והחולי הוא חוץ לטבע. וכל דבר שהוא חוץ לטבע ודאי לא

Rabbi 'Haïm Kanievsky

Recueil autobiographique. Histoires, anecdotes, enseignements classés par thèmes et une centaine de photos en couleur.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

יתמיד, כי כך היא המדה שכל דבר חוזר לטבעו. וע"פ אלה הדברים נבין ענין צער של מעלה בצרתן של ישראל. כי הנה אנו רואים טבע ההנהגה הכללית באומות הולך ומתחלף, פעם יעלה עם א' אל מרום המעלה, ופעם ירד ואחר ירים ראש, באו הנביאים וחז"ל ביארו דבריהם להודיע לנו, שלא נטעה ח"ו לומר שירידת ישראל הוא דבר מסתעף ח"ו מסדר ההנהגה הטבעית, שכך היא דרכה ומנהגה להיות בה חליפות ותמורות לעם ועם, ולא לעם אחר לעולם חוסן. ועל דבר שסדר ההנהגה כך הוא, איך שייך לומר ח"ו צער למעלה, כי אדרבה השי"ת שמח בהנהגתו הטובה והשלמה. אבל ענין ירידת ישראל הוא דבר מקרי שלא כטבע ההנהגה, כי מראש הכין השי"ת סדרו של עולם, שיהיו ישראל גוי עליון לכל גוי הארץ, ועל אופן זה דוקא ישתכלל הדר העולם ויבאו הבריות לתכלית שלמותם, שהוא המהלך הטבעי שחקק להם העליון ית"ש בחכמתו העליונה. ונמצא שירידת ישראל היא כמו חסרון בהנהגה הכוללת, שבאה מצד כח הבחירה וסדרי ענינים אחרים שחייבו ירידתם לשעה. והוא כמו חולי שולט בגוף ההנהגה, וכל חולי סופו להתרפא, ע"כ ישראל בטוחים מאד על החזרת מעלתם, כי ההנהגה תחזור לאיתן טבעה ככלות ימי חליה. וזהו שאמר הכתוב "בשצף קצף הסתרתי פני רגע ממך ובחסד עולם רחמתיך". כי חסד עולם הוא החסד הכללי הגדול, שבשבילו מנהיג השי"ת זו המציאות, שחקק בה חוקים טובים המביאים את הברואים לתכלית השלמות והטובה, ובזה החסד רחם הקב"ה את ישראל כי שם מעלתם חק בשלמות הכללי, וההסתרה שהסתיר פניו ית' מישראל הוא רק מקרה שא"א קיומו, וז"ש "בשצף קצף הסתרתי פני רגע ממך", כי בערך ההנהגה הכוללת, יקרא "רגע" כל דבר שאינו חק בהנהגה, א"כ סופו להתבטל, מה שא"כ ההנהגה הטובה של הקב"ה הקבועה, ששם אותה לעד לעולם חק נתן ולא יעבור. והנה החסרון שבעולם מצד שפלותן של ישראל ניכר בכמה דרכים.

Rabbi 'Haïm Kanievsky

Recueil autobiographique. Histoires, anecdotes, enseignements classés par thèmes et une centaine de photos en couleur.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

הא' מצד רוממות אנשי המעלה שבישראל, שאין ערוך לקדושת מדותיהם ועומק חכמתם, וכשישראל במעלה הם יכולים להיטיב הרבה לטובת שלמות העולם. כענין שאמר גבריאל, אם יהיו כל חכמי אוה"ע בכף מאזנים ודניאל איש חמודות בכף שני' לא נמצא מכריע את כולם ? וכשאנשי מעלה קדושי עליון כאלה נתונים בשפל, וקול שלמותם אינו נשמע בעולם, רעה רבה היא אל הבריות כולן ונגד חק השלמות שיסד השי"ת בבריותיו. והב', מצד עבודת הקרבנות, שמזה נמשך שלמות גדול בעולם ושפע רב, ורצונו ית' להיטיב לבריותיו, וכ"ז שחסר הדבר המשלים אין ההנהגה בשלמותה. הג', גם עבודת השי"ת וידיעתו שהם דברים שנעשים אפי' חוץ למקדש ואינם תלויים בו, מ"מ חק נתן השי"ת, שע"י קדושת המקדש כל העבודות פועלים את פעולת שלמותם באופן יותר נכבד באין ערוך. ע"כ נקרא בהמ"ק בית תפילה, שאפי' התפילה שהיא נוהגת בכ"מ, מתקבלת יותר במקום המקדש וע"י קדושתו. ומזה נלמד לכל העבודות שאינן תלויות בו, שהשלמות היוצאת מהן על קדושת המקדש גדול ונכבד הוא יותר מהשלמות היוצאת מהן בלעדו. אבל עוד דבר גדול יש בחסד עליון ית"ש, שהרי באמת ביהמ"ק שלמטה מכוון נגד בית המקדש שלמעלה. כמש"כ לעולם זאת על ישראל וכחז"ל בשלהי מנחות (ק"י עמוד א). א"כ צ"ל שלעולם פועלות כל העבודות את חק שלמותם כאילו בהמ"ק בנוי, אלא כיון שבעוה"ז הוא חרב, א"א שיושפעו הטובות הנמשכות מזו השלמות לעוה"ז, ונשאר רק למעלה, וכשתבא זמן תשועת ישראל, וישתכלל העולם בביהמ"ק, ויהי ראוי לקבל שלמות עליון, אז יופיע השי"ת בהדר גאון כל השלמות הנעשה מכח כל המצות והעבודות כולם, בערך שהם פועלים אם הי' ביהמ"ק על מכונו. והנה אע"פ שבדברים העליונים השלמות מתוספת, מ"מ אין זה גמר התכלית, כ"א שיושפעו כל אלה למטה, למקום הגורמים זו השלמות. ונמצא שגם מצד הדברים העליונים עצמם, המיוחדים מצד מעלתם לו יתעלה ביותר, ג"כ

Rabbi 'Haïm Kanievsky

Recueil autobiographique. Histoires, anecdotes, enseignements classés par thèmes et une centaine de photos en couleur.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

א"ז התכלית העיקרי. אבל מצד מצבן של ישראל הרי הדבר רע ומר מאד, שכל אלה הגדולות מוכנות להם, והם נתונים בחרפה ושפלות בעוה"ר. וכל אלה הענינים נתבארו לר' יוסי במראה הזה. והוא שכשעמד להתפלל, וכחק שלמות קדושתו עלה למעלה גדולה הראויה לו כפי ערך החסידים הראשונים בתפילתם, שמע בת-קול, והשיג עי"ז כמה גדול חסרון השלמות בהנהגה ע"י הגלות, שזה השלמות שהשיג אינו בערך מה שראוי לו ע"י קדושת המקדש כשהוא בנוי וקדושת ישראל כשהם במקומם, גם א"א לו לפעול בשלמותו בעולם. ואמר לו אלי', שלא בשעה זו בלבד אומרת כך, פי' אין העדר השלמות מורגש רק ע"י אנשי מעלה כמוך וערכך בשעה הרוממה הזאת, כ"א בכל יום ג"פ שהוא כזמני התפילה שנתקנו נגד קרבנות, ניכר מאד העדר השלמות שבא לעולם ע"י חסרון הקרבנות והעבודה ממש. ולא עוד, לאו דוקא חסרון הקרבנות שהם תלויים בעצם בביהמ"ק, אפי' בכל שעה שישראל נכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ואומרים יה"ש רבא מברך, שעבודות וקילוסים כאלה אינם תלויים בביהמ"ק, מ"מ מחמת חסרון השלמות של ביהמ"ק אינם פועלים כלל את פעולתם כענין שראוי לפעול ע"י קדושת המקדש. אבל כ"ז הוא רק שאינו נשפע למטה בהנהגת עוה"ז, מפני שירדה הנהגת עוה"ז עד שאינה ראויה לקדושה עליונה ושלמות גדול כזה, אבל בהנהגה נעלמת השלמות מתרבה. וזה סוד שהקב"ה מנענע בראשו כביכול, שהנהגה הנראית לנו הוא הגוף, והעליונה ממנה הנסתרת היא הראש מקום המחשבה, שהוא גנוז וסתום מאתנו. ואומר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך. שבחסדו ית' הוא מעלה העבודות כאלו היו נעשים בביהמ"ק, אלא שא"א שירדו למטה, ונשארו כל אלה למעלה עד זמן הישועה שהקב"ה עתיד לאמר "פתחי לי אחותי רעיתי" [תמתי שראשי נמלא טל, קוצותי רסיסי לילה", רסיסי השלמות הבא למעלה, ונשאר שם מכח הגלות שא"א לרדת למטה. ואמר נגד השלמות העליון,

Rabbi 'Haïm Kanievsky

Recueil autobiographique. Histoires, anecdotes, enseignements classés par thèmes et une centaine de photos en couleur.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

שעכ"ז א"ז גמר תכליתו, כיון שאין הבנים נהנים עדיין ממנו, מה לו לאב שהגלה את בניו וכו' אך נגד הבנים עצמם שהם נתונים בצרה גדולה, ובאוצרם צפונות טובות רמות וגדולות כאלה, אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם שהוא מלא כל טוב. וכיון שכ"ז הוא נגד חק ההנהגה א"כ ודאי יעבור החולי ויסור הצער, והשולחן המוכן לבנים הם ינחלוהו ויתענגו מטובו.

Rabbi 'Haïm Kanievsky

Recueil autobiographique. Histoires, anecdotes, enseignements classés par thèmes et une centaine de photos en couleur.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions